

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Perusoikeudet](#) > [Yritystoiminta Ja Ihmisoikeudet](#) > Croatia

Yritystoiminta ja ihmisoikeudet

Sisällön tuottaja:

Kroatia

Kroatia

1. Millainen oikeusturva minulla on, jos joudun yritystoimintaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen uhriksi maassanne? Voinko saada korvausta?

Ihmisoikeusloukkausten uhrin voivat hakea oikeussuojaa

- siviilioikeudellisella menettelyllä, jossa heille voidaan myöntää vahingonkorvausta joko aineellisesta tai aineettomasta vahingosta (aineettomasta vahingosta, jos kyseessä on henkilöoikeuksien loukkaus [1])
- rikosoikeudellisella menettelyllä, jossa vahinkoa kärsinyt osapuoli voi vaatia vahingonkorvausta rikoksesta aiheutuneesta vahingosta.

Siviiliprosessilain (*Zakon o parničnom postupku*) (virallisen lehden (*Narodne Novine*) nrot 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 ja 70/19) 1§:ssä säädetään menettelysäännöistä, joiden mukaisesti tuomioistuimet toimivat perustavanlaatuisia ihmisoikeuksia ja kansalaisoikeuksia ja -velvollisuuksia sekä kansalaisten henkilökohtaisia ja perhesuhteita koskevissa menettelyissä sekä työ-, kauppa- ja varallisuusosoikeudellisissa ja muissa siviilioikeudellisissa menettelyissä, ellei laissa säädetä näiden asioiden käsittelystä muiden menettelysääntöjen mukaisesti. Lisäksi siviiliprosessilain 185 §:ssä säädetään siviilioikeudellisen menettelyn vireillepanosta kanteella.

Työelämään liittyvissä menettelyissä, erityisesti määräaikojen asettamisessa ja kuulemisten järjestämisessä, tuomioistuin kiinnittää aina erityistä huomiota siihen, että työoikeudelliset riidat on ratkaistava pikaisesti.

2. Onko erikseen vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin sovellettavia sääntöjä? Sovelletaanko näitä sääntöjä ympäristörikoksiin vai vakavaan työvoiman hyväksikäyttöön?

Rikosprosessilain (*Zakon o kaznenom postupku*, virallisen lehden nrot 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 ja 126/19) 43 § sisältää yleisen luettelon kaikkien rikoksen uhrien oikeuksista (oikeus rikoksen uhrien tukipalveluihin, oikeus tehokkaaseen psykologiseen apuun ja muuhun uhrien auttamiseen erikoistuneiden viranomaisten, organisaatioiden tai instituutioiden lain nojalla tarjoamaan apuun, oikeus suojeluun pelottelulta ja kostotoimilta, oikeus ihmisarvon suojeluun, kun uhria kuullaan todistajana, oikeus tulla kuulluksi viipymättä rikosilmoituksen tekemisen jälkeen, oikeus siihen, että lisäkuulemisia järjestetään vain siinä määrin kuin ne ovat välttämättömiä rikosoikeudellista menettelyä varten, oikeus uskotun henkilön läsnäoloon menettelyssä, jossa uhri on osapuolena, oikeus siihen, että lääketieteellisten tutkimusten määrä pidetään mahdollisimman pienenä ja niitä tehdään vain, jos ne ovat rikosoikeudellisen menettelyn kannalta ehdottoman välttämättömiä, oikeus esittää syyttämispyyntö tai nostaa yksityisoikeudellinen kanne rikoslain (*Kazneni zakon*) säännösten mukaisesti, oikeus osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn vahinkoa kärsineenä osapuolena, oikeus saada tieto rikossyytteen hylkäämisestä tai virallisen syyttäjän (*državni odvjetnik*) tekemästä syyttämättäjäntämisestä, oikeus nostaa rikossyyte yleisen syyttäjän sijaan, oikeus saada syyttäjältä tieto siitä, mihin toimiin uhrin nostaman kanteen johdosta on ryhdytty, ja tehdä valitus ylemmälle syyttäjälle, oikeus saada pyynnöstä ja viipymättä tieto tutkintavankeudessa olleen vastaajan vapauttamisesta tai pakenemisesta ja rikoksenteikijän vapautumisesta vankeudesta sekä mahdollisista toimenpiteistä uhrin suojelemiseksi, oikeus saada pyynnöstä tieto rikosoikeudellisen menettelyn päättävästä

lopullisesta päätöksestä sekä muut laissa säädetty oikeudet).

Rikosprosessilain 44 §:ssä säädetään ihmiskaupan (jonka tarkoituksena saattaa olla henkilön työn hyväksikäyttö pakotyön tai orjuuden avulla) uhrien erityisoikeuksista. Uhreilla on lain 43 §:ssä säädettyjen oikeuksien lisäksi oikeus maksuttomaan neuvontaan ennen heidän kuulemistaan ja valtion varoista maksettavaan maksuttomaan oikeusedustajaan, oikeus tulla samaa sukupuolta olevan henkilön kuulemaksi poliisilaitoksella tai syyttäjänvirastossa (*državno odvjetništvo*) sekä mahdollisuuksien mukaan saman henkilön kuulemaksi, jos kuuleminen toistetaan, oikeus olla vastaamatta yksityiselämäänsä koskeviin epäolennaisiin kysymyksiin, oikeus pyytää tulla kuulluksi audiovisuaalisia laitteita käyttäen, oikeus henkilötietojen suojaan ja oikeus pyytää yleisön poistamista istuntosalista.

Rikosprosessilain 43 a §:ssä ja uhrien yksilöllisen arvioinnin menetelmiä koskeissa säännöissä (*Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve*, virallisen lehden nro 106/17, jäljempänä 'säännöt') säädetään uhrien yksilöllisen arvioinnin menettelystä, jolla määritetään rikoksen uhriin liittyvien erityisten suoja-toimenpiteiden tarve, ja jos tällainen tarve todetaan, määritetään, mitä erityisiä suoja-toimenpiteitä olisi sovellettava. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla menettelylliset suoja-toimenpiteet, kuten erityiset kuulemismenettelyt, viestintätekniikan käyttö näköyhteyden välttämiseksi rikoksentehtijään, yleisön poistaminen istuntosalista, oikeus tulla samaa sukupuolta olevan henkilön kuulemaksi ja mahdollisuuksien mukaan saman henkilön kuulemaksi, jos kuuleminen toistetaan, uskotun henkilön läsnäolo, henkilötietojen suoja, valtion varoista maksettava maksuton neuvonta ja muut laissa säädetty toimenpiteet. Koska vakaviin rikoksiin luetaan muun muassa ihmiskauppa ja järjestäytyneet rikollisuudet, niihin kuuluvat myös ympäristörikokset, jos ne on tehty osana järjestäytyneitä rikollisia toimintaa.

Uhrien oikeuksien suojeleminen taataan Kroatian rikoslainsäädännöllä sekä Kroatian perustuslailla (*Ustav Republike Hrvatske*), ja kansalliset tuomioistuimet takaavat näiden oikeuksien noudattamisen. Käytettyään kaikki kansallisen tason oikeussuojakeinot uhrit voivat viimeisenä keinona saattaa asian Strasbourgissa sijaitsevan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi, jos he katsovat, että jotakin heidän Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taatuista perusoikeuksistaan on loukattu kansallisella tasolla.

3. Olen joutunut monikansallisen eurooppalaisen yrityksen toiminnasta johtuvan ihmisoikeusloukkauksen uhriksi EU:n ulkopuolella. Onko minulla oikeus viedä asia maanne tuomioistuinten käsiteltäväksi, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa? Millä edellytyksillä voin väittää, että oikeuksiani on loukattu? Mistä saan lisätietoa?

Siviiliprosessilain 27 §:n mukaan Kroatian tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista riita-asioita, joilla on kansainvälinen ulottuvuus, jos tällaisesta toimivallasta on nimenomaisesti säädetty laissa tai määrätty kansainvälisessä sopimuksessa.

Mitä tulee toimivaltaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, ansainvälisestä yksityisoikeudesta annetussa laissa (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*, virallisen lehden nro 101/17) säädetään nimenomaisesti, että sovelletaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12. joulukuuta 2012 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1215/2012, jäljempänä 'Bryssel I -asetus', sen soveltamisalan puitteissa, ja sen soveltamisalan laajentamisesta koskemaan kolmansiä maita.

Bryssel I -asetuksen 4 artiklaan sisältyvän toimivaltaa koskevan perussäännön mukaan kanne sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tämän kotipaikan tuomioistuimessa. Bryssel I -asetuksen 63 artiklassa säädetään, että oikeushenkilöiden kotipaikka on niiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinnon sijaintipaikka tai pääasiallinen toimipaikka.

Tilanteista, joissa vastaajaa vastaan voidaan nostaa kanne muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa vastaajalla on kotipaikka, säädetään asetuksen 7-9 artiklassa (erityinen toimivalta). Toimivallasta sopimukseen perustumattomissa suhteissa säädetään 7 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan henkilöä, jonka kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa, vastaan voidaan sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa

sattua.

Lisäksi kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun lain 58 §:ssä säädetään tarvittavasta toimivallasta seuraavasti: jos kyseisen lain säännösten tai Kroatiassa voimassa olevien muiden Kroatian lakien tai kansainvälisten sopimusten soveltaminen ei anna tuomiovaltaa sellaisen vastaajan osalta, jonka kotipaikka on EU:n ulkopuolisessa maassa, ja jos menettelyä ei voida kohtuudella järjestää tai odottaa järjestettävän ulkomailla, Kroatian tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista asia, jos menettelyn kohteena olevalla asialla on Kroatiaan riittävä yhteys, jonka vuoksi asian käsittely Kroatiassa on asianmukaista.

4. Jos ihmisoikeusloukkaus johtuu monikansallisen eurooppalaisen yrityksen toiminnasta EU:n ulkopuolella, voivatko oikeusasiamieslaitos, tasa-arvoelimet tai kansalliset ihmisoikeusjärjestöt auttaa uhria? Voivatko ne tutkia asiaani, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa? Onko maassanne muita julkisia tahoja (esim. työ- tai ympäristönsuojeluviranomaisia), jotka voivat tutkia asiaani? Mistä löydän tietoa oikeuksistani?

Oikeusasiamiehestä annetun lain (*Zakon o pučkom pravobranitelju*) mukaan Kroatian oikeusasiamies on vastuussa ainoastaan sellaisten kantelujen käsittelystä, jotka koskevat kansallisten viranomaisten, paikallisten ja alueellisten itsehallintoyksiköiden ja julkista valtaa käyttävien oikeushenkilöiden lainrikkomuksia ja sääntöjenvastaisuuksia. Tämä tarkoittaa, että se ei voi tutkia yksityisellä sektorilla tapahtuviin lainrikkomuksiin liittyviä kanteluja. Lisäksi lain 20 §:n mukaan kuka tahansa, joka katsoo, että viranomaisten laitton tai sääntöjenvastainen toiminta uhkaa tai loukkaa hänen perustuslaillisia tai laillisia oikeuksiaan ja vapauksiaan, voi nostaa kanteen toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Näin ollen henkilön, joka haluaa tehdä kantelun oikeusasiamiehen toimistolle (*Ured pučkog pravobranitelja*), ei tarvitse olla EU:n kansalainen, mutta kantelun käsittely edellyttää, että yksi (tai useampi) viranomainen on syyllistynyt ihmisoikeusloukkaukseen. Koska Kroatian oikeusasiamiehen toimisto vastaanottaa kuitenkin usein yksityissektoriin liittyviä kanteluja, se hyödyntää kansalaisten kokemuksia ja kanteluita sekä vuosikertomuksissa että osallistumalla oikeudellisiin menettelyihin edistääkseen erityisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen lainvalvonnan ja kansalaisten suojelun tason parantamiseksi.

Toisaalta syrjinnän vastaista lakia (*Zakon o suzbijanju diskriminacije*) sovelletaan kaikkien kansallisten viranomaisten, paikallisten ja alueellisten itsehallintoyksiköiden, julkista valtaa käyttävien oikeushenkilöiden sekä kaikkien oikeushenkilöiden ja luonnollisten henkilöiden toimintaan erityisesti seuraavien osalta: työehdot ja -olot, itsenäistä ammatinharjoittamista ja siihen liittyvää toimintaa koskevat edellytykset, myös valintaperusteet, sekä työhönoton ja ylennysten edellytykset; kaikenlaisen ammatillisen ohjauksen, ammattikoulutuksen ja uudelleen koulutuksen saatavuus; koulutus, tie ja urheilu; sosiaaliturva, myös sosiaalihuolto; eläkkeet ja sairausvakuutus; oikeuslaitos ja hallinto, julkinen tiedotus ja tiedotusvälineet; tavaroiden ja palvelujen saatavuus ja toimitus/tarjonta; ammattiliittojen, kansalaisjärjestöjen, puolueiden tai muuntyyppisten organisaatioiden jäsenyys ja toimintaan osallistuminen sekä kulttuuriseen ja taiteelliseen toimintaan osallistuminen.

Lisäksi oikeusasiamiehen toimisto saa syrjinnän vastaisena keskusviranomaisena ilmoituksia luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä ja käsittelee yksittäisiä ilmoituksia, joten se voi antaa oikeudellisesti ei-sitovia suosituksia, lausuntoja, ehdotuksia ja varoituksia syrjinnän torjumiseksi ja syrjinnän kohteeksi joutuneen henkilön oikeuksien suojaamiseksi. Se voi myös osallistua oikeudenkäyntimenettelyihin väliintulijana syrjinnästä kannelleen henkilön puolesta tai nostaa syrjinnän vastaisen yhteiskanteen, jos se osoittaa, että vastaaja on toiminnallaan loukannut useiden henkilöiden oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun sen perusteella, että heillä on kytkös syrjinnän vastaisessa laissa tunnustettuihin oikeuksiin ja arvoihin (rotu tai etninen alkuperä, ihonväri, sukupuoli, kieli, uskonto, poliittinen tai muu vakaumus, kansallinen tai sosiaalinen tausta, varallisuus, ammattiliiton jäsenyys, koulutustaso, yhteiskunnallinen asema, siviilisääty tai perheasema, ikä, terveydentila, geneettinen perimä, sukupuoli-identiteetti tai seksuaalinen suuntautuminen). Henkilön, jolla on oikeus tehdä syrjintäkantelu oikeusasiamiehelle, ei tarvitse olla EU:n kansalainen.

Uudessa [väärinkäytösten paljastajien suojelua koskevassa laissa](#) (*Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti*), joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 2019, säädetään, että väärinkäytösten paljastajat voivat ottaa yhteyttä

oikeusasiamieheen oikeuksiensa suojelemiseksi, jos he voivat osoittaa, että heille on aiheutunut tai saattaa aiheutua haittaa sen vuoksi, että he ovat ilmoittaneet sääntöjenvastaisuuksista. Kyseisen lain mukaan kantelun tekijän ei tarvitse olla EU:n kansalainen, ja oikeusasiamies voi ryhtyä toimenpiteisiin niin julkista kuin yksityistä sektoria edustavan väärinkäytösten paljastajan suojelemiseksi. (Huomautus: laissa määritellään 'väärinkäytösten paljastaja' henkilöksi, joka on tietoinen ja ilmoittanut työnantajan hyväksi tehtävän työn suorittamiseen liittyvistä sääntöjenvastaisuuksista, kuten lakien, asetusten, sääntöjen, eettisten tai käytännesääntöjen tai yritysten sisäisten sääntöjen rikkomisesta.) On korostettava, että työn suorittaminen kattaa työsuhteen lisäksi myös muun muassa vapaaehtoistyön, tilapäisiin palvelussuhteisiin perustuvan työn ja opiskeluaikana tehtävän työn. Väärinkäytösten paljastaja voi olla myös henkilö, joka on osallistunut hakijana rekrytointimenettelyyn.

Lisäksi Kroatia on liittymässä OECD:n investointikomiteaan, joka on puolueeton valvontaelin. Siksi sen on pantava osana vastuullista yritystoimintaa – eli ihmisoikeuksien, erityisesti työntekijöiden oikeuksien, ja ympäristön suojelua – täytäntöön seuraavia seikkoja koskevat suuntaviivat: vastuullisesta yritystoiminnasta tiedottava verkkosivusto, kyselyjen käsittely ja sovittelu mahdollisesti vastuuttoman yritystoiminnan aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi ja viestintä sidosryhmien kanssa oikeudenkäynnin välttämiseksi.

Lisäksi Kroatia on perustanut valtiollisen tarkastuselimen (*Državni inspektorat*), johon kuuluu toimivaltaisia osastoja ja yksiköitä (kuten työterveyden- ja turvallisuuden tarkastusosasto ja työelämän tarkastusosasto).

Lisätietoja valtiollisen tarkastuselimen tai edellä mainittujen osastojen/yksiköiden toiminta-alasta ja toimivallasta on seuraavissa linkeissä:

- [Yhteystiedot](#)
- [Työterveyden ja -turvallisuuden tarkastusosasto](#)
- [Työelämän tarkastusosasto](#)

5. Onko maanne velvoittanut monikansalliset eurooppalaiset yritykset ottamaan käyttöön valitusmekanismeja tai sovittelupalveluja niiden toiminnasta johtuvien ihmisoikeusloukkausten käsittelyä varten? Sovelletaanko näitä velvoitteita myös EU:n ulkopuolella tapahtuneisiin ihmisoikeusloukkauksiin? Kuka vastaa näiden toimintojen valvonnasta maassanne? Onko saatavilla julkisia raportteja järjestelmän toiminnasta?

Kroatiassa ei ole säädetty pakollisista sovittelujärjestelyistä, joiden puitteissa käsiteltäisiin yritystoimintaan liittyviä ihmisoikeusloukkauksia. Kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisten riitojen sovittelua säännellään kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta ratkaisemisesta annetulla lailla (*Zakon o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova*, virallisen lehden nrot 121/16 ja 32/19), jolla kuluttajariitojen ratkaisemista koskevat EU:n direktiivit ja asetukset saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Ihmisoikeuskysymyksissä ja muissa oikeuksiin liittyvissä riita-asioissa voidaan ehdottaa sovittelua jossakin Kroatian sovittelukeskuksista, joissa riita voidaan ratkaista osapuolten edut huomioon ottaen.

Alasivuilla käsitellään muun muassa seuraavia aiheita:

- [Sovittelu jäsenvaltioissa](#)
- [Kuinka löydän sovittelijan](#)
- [Vaihtoehtoinen kuluttajariitojen ratkaisu](#)
- [Sovittelukeskukset](#)

Kuluttajansuojalain (*Zakon o zaštiti potrošača*) mukaan elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle mahdollisuus tehdä kirjallinen valitus postitse, faksitse tai sähköpostitse.

Valtiollisesta tarkastuselimestä annetun lain (*Zakon o državnom inspektoratu*) mukaan tarkastuksen perusteena voidaan käyttää pyyntöjä, joista käy ilmi ilmoituksen tehneen henkilön tiedot (etunimi, sukunimi ja kotiosoite) sekä säännösten vastainen toiminta.

Monikansallisten yritysten työntekijöiden osalta työlaissa (*Zakon o radu*) edellytetään, että vähintään 20 työntekijää työllistävän työnantajan on nimettävä henkilö, jonka tehtävänä on yhdessä työnantajan kanssa

ottaa vastaan ja ratkaista työntekijöiden ihmisarvon suojeluun liittyviä valituksia.

[Valtiollinen tarkastuselin](#) valvoo näitä toimia.

6. Jos haen suojaa yritystoimintaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen vuoksi ja olen haavoittuvassa asemassa, onko minulla erityisiä oikeuksia? Voinko saada oikeusapu ja millä edellytyksillä? Mitä kuluja oikeusapu kattaa? Onko minulla oikeus saada oikeusapu samoin edellytyksin, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa?

Uhrilla, joka hakee suojaa yritystoimintaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen vuoksi, on samat oikeudet kuin muilla uhreilla rikosoikeudellisissa menettelyissä. Lisätietoja on Euroopan oikeusportaalissa:

- [Rikoksen uhrin oikeudet oikeudenkäynnissä](#)
- [Rikoksen uhreille myönnettävät korvaukset](#)

Maksutonta oikeusapua koskevan lain (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) mukaan oikeus maksuttomaan oikeusapuun myönnetään

- Kroatian kansalaisille
- lapsille, jotka eivät ole Kroatian kansalaisia mutta jotka ovat Kroatiassa ilman lain mukaan vastuussa olevaa aikuista
- ulkomaalaisille, joilla on väliaikainen oleskelulupa (vastavuoroisuuden perusteella), ja ulkomaalaisille, joilla on pysyvä oleskelulupa
- tilapäistä suojelua saaville ulkomaalaisille
- laittomasti oleskeleville ulkomaalaisille ja lyhytaikaisesti oleskeleville ulkomaalaisille, jotka ovat osallisena menettelyssä, jossa päätetään heidän karkottamisestaan tai palauttamisestaan
- turvapaikanhakijoille, henkilöille, joille on myönnetty turvapaikka, sekä toissijaista suojelua saaville ulkomaalaisille ja heidän perheenjäsenilleen, jotka oleskelevat laillisesti Kroatiassa ja jotka ovat osallisena menettelyssä, johon ei voi saada oikeusapua minkään erityislain nojalla.
- Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (virallisen lehden nrot 143/13 ja 98/19) säädetään edellytyksistä ja menettelystä, joilla epäedullisessa asemassa olevat henkilöt voivat käyttää oikeuttaan saada oikeudellista neuvontaa ja viedä asia tuomioistuimen ja muun julkisoikeudellisen elimen käsiteltäväksi siviili- ja hallinto-oikeudellisissa asioissa.
- Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa tarkoitettuja oikeusavun saajia ovat Kroatian kansalaisten lisäksi
- lapset, jotka eivät ole Kroatian kansalaisia mutta jotka ovat Kroatiassa ilman lain mukaan vastuussa olevaa aikuista
- ulkomaalaisille, joilla on väliaikainen oleskelulupa (vastavuoroisuuden perusteella), ja ulkomaalaisille, joilla on pysyvä oleskelulupa
- tilapäistä suojelua saavat ulkomaalaiset
- laittomasti oleskelevat ulkomaalaiset ja lyhytaikaisesti oleskelevat ulkomaalaiset, jotka ovat osallisena menettelyssä, jossa päätetään heidän karkottamisestaan tai palauttamisestaan
- turvapaikanhakijat, henkilöt, joille on myönnetty turvapaikka, sekä toissijaista suojelua saavat ulkomaalaiset ja heidän perheenjäsenensä, jotka oleskelevat laillisesti Kroatiassa ja jotka ovat osallisena menettelyssä, johon ei voi saada oikeusapua minkään erityislain nojalla.

Maksuttoman oikeusavun saajat voivat käyttää oikeutta ensisijaiseen ja/tai toissijaiseen oikeusapuun laissa säädetyin edellytyksin.

Ensisijainen oikeusapu kattaa yleiset oikeudenkäyttöä koskevat tiedot, oikeudellisen neuvonnan, lausumien esittämisen julkisille elimille, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle ja kansainvälisille järjestöille kansainvälisten sopimusten ja sisäisten menettelysääntöjen mukaisesti, edustuksen julkisissa elimissä toteutettavissa menettelyissä ja oikeusavun tuomioistuimen ulkopuolisissa riitojenratkaisumenettelyissä. Sitä tarjoavat maakunnissa hallintoelimet ja Zagrebin kaupungissa (*Grad Zagreb*) valtuutetut yhdistykset ja oikeusklinikat, ja sitä voidaan antaa missä tahansa oikeudellisessa asiassa. Ensisijaisen oikeusavun käyttöä koskeva menettely aloitetaan ottamalla suoraan yhteyttä ensisijaisen oikeusavun tarjoajaan, joka päättää harkintansa mukaan,

täyttyvätkö ensisijaisen oikeusavun saantiedellytykset.

Toissijainen oikeusapu kattaa oikeudellisen neuvonnan, lausumien esittämisen menettelyssä, jossa on kyse työntekijöiden oikeuksien suojelemisesta työsuhteessa, lausumien esittämisen ja edustuksen riita-asioissa sekä oikeusavun riidanratkaisussa. Toissijaista oikeusapua tarjoavat asianajajat. Toissijaiseen oikeusapuun sisältyy myös vapautus oikeudenkäyntikulujen ja tuomioistuinmaksujen maksamisesta.

Jotta toissijaista oikeusapua voidaan myöntää lausumien esittämisen, oikeudenkäyntiedustuksen sekä oikeudenkäyntikuluista myönnettävän vapautuksen muodossa, hakijan taloudellisen tilanteen on täytettävä maksutonta oikeusapua koskevassa laissa säädetyt vaatimukset. Niiden mukaan hakijoiden ja heidän kotitaloutensa jäsenten kuukausittaiset kokonaistulot eivät saa ylittää veroperustan määrää (3 326,00 kunaa) kutakin kotitalouden jäsentä kohden ja hakijoiden ja heidän kotitaloutensa jäsenten omistamien varojen kokonaisarvo saa olla enintään 60 kertaa veroperustan määrä (199 560,00 kunaa).

Sen lisäksi, että taloudellisten vaatimusten on täytyttävä, toissijaista oikeusapua voidaan hakea vain johonkin seuraavista menettelyistä:

- esineoikeuksiin liittyvät menettelyt, lukuun ottamatta maarekisteriä koskevia menettelyjä
- työsuhteisiin liittyvät menettelyt
- perhesuhteisiin liittyvät menettelyt, lukuun ottamatta puolisoiden yhteisestä hakemuksesta myönnettävää avioeroa, jos puolisoilla ei ole yhteisiä tai adoptoituja alaikäisiä lapsia tai täysi-ikäisiä lapsia, joiden huoltajina he toimivat
- täytäntöönpano- ja turvaamisenmenettelyt sellaisen vaatimuksen täytäntöönpanemiseksi tai turvaamiseksi, joka on tulosta oikeudenkäynnistä, johon voidaan myöntää oikeusapua maksuttomasta oikeusavusta annetun lain säännösten mukaisesti
- sovintoratkaisut
- poikkeuksellisesti kaikki muut hallinto- tai siviilioikeudelliset menettelyt, mikäli oikeusavun myöntäminen on perusteltua hakijoiden ja näiden kotitalouksiin kuuluvien elämäntilanteen vuoksi ja maksuttomasta oikeusavusta annetun lain perustarkoituksen mukaista.

Toissijaisen oikeusavun myöntämistä koskeva menettely aloitetaan tekemällä hakemus maakunnan toimivaltaiselle hallintoelimelle tai Zagrebin kaupungille. Hakemus toimitetaan vakiomuotoisella lomakkeella, johon on liitettävä hakijoiden ja heidän kotitalouteensa kuuluvien suostumus kaikkien heidän kokonaistulojaan ja omaisuuttaan koskevien tietojen tutkimiseen sekä hakijan vakuutus siitä, että toimitetut tiedot ovat totuudenmukaiset ja täydelliset.

Menettelyssä, jolla toissijaista oikeusapua myönnetään oikeudelliset edellytykset täyttävälle hakijalle, toimivaltainen viranomais tekee toissijaisen oikeusavun myöntämistä koskevan päätöksen, jossa ilmoitetaan myönnettävän oikeusavun tyyppi ja laajuus. Toissijaisen oikeusavun myöntäminen merkitsee toissijaisen oikeusavun kustannusten täysimääräistä tai osittaista kattamista sen mukaan, kuinka suuret hakijan ja hänen kotitaloutensa jäsenten kuukausittaiset kokonaistulot ovat. Toissijaisen oikeusavun myöntämispäätöksessä määrätään myös toissijaista oikeusapua antava asianajaja.

Jos hakija ei täytä toissijaisen oikeusavun myöntämisen edellytyksiä, hakemus hylätään. Hakija voi hakea muutosta hakemuksen hylkäämispäätökseen oikeusministeriöltä (*Ministarstvo pravosuđa*). Jos oikeusministeriö hylkää muutoksenhakupyynnön, sen päätöstä vastaan voidaan panna vireille hallinnollinen menettely.

Jos maksuttoman oikeusavun saaja on häviävä osapuoli menettelyssä, johon on myönnetty toissijaista oikeusapua, saajan ei tarvitse korvata oikeusavun kustannuksia. Oikeusavun myöntäminen ei kuitenkaan tarkoita, että menettelyn hävinnyt toissijaisen oikeusavun saaja vapautetaan maksamasta vastapuolen oikeudenkäyntikuluja, joista tuomioistuin päättää oikeudenkäyntimenettelyjä koskevien sääntöjen mukaisesti.

Maksutonta oikeusapua voidaan myöntää myös rajat ylittäviin riita-asioihin. Maksuttomasta oikeusavusta annetun lain mukaan rajat ylittävällä riita-asialla tarkoitetaan riita-asiaa, jossa oikeusapua hakevan asianosaisen koti- tai asuinpaikka on muussa kuin siinä EU:n jäsenvaltiossa, jossa tuomioistuin sijaitsee tai jossa tuomio on määrä panna täytäntöön.

Oikeusapua annetaan rajat ylittävissä siviili- ja kauppaoikeudellisissa riita-asioissa, sovittelumenettelyissä, tuomioistuimen ulkopuolisissa menettelyissä, virallisten asiakirjojen täytäntöönpanossa ja näihin menettelyihin

liittyvässä oikeudellisessa neuvonnassa. Rajat ylittäviin riita-asioihin myönnettävää oikeusapua koskevia säännöksiä ei sovelleta verotus-, tulli- tai muihin hallinto-oikeudellisiin menettelyihin.

Rajat ylittävissä riita-asioissa oikeusavun hakijoille myönnetään oikeusapua, jos he täyttävät maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Oikeusapua voidaan poikkeuksellisesti myöntää hakijoille, jotka eivät täytä maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa säädettyjä oikeusavun myöntämisedellytyksiä, mikäli hakija näyttää toteen, että hän ei kykene maksamaan oikeudenkäynnin kuluja koti- tai asuinjäsenvaltionsa ja Kroatian erilaisten elinkustannusten vuoksi.

Kroatiassa hakijan tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, jossa hakijalla on koti- tai asuinpaikka (lähettävä viranomainen), on toimitettava oikeusapuhakemus oikeusministeriölle (vastaanottava viranomainen). Lomakkeet ja liiteasiakirjat on toimitettava kroaatinkielisinä. Muussa tapauksessa hakemus hylätään.

Jos riita-asia, jossa hakija pyytää oikeusapua, ei ole rajat ylittävä tai jos hakijalla ei ole oikeutta oikeusapuun rajat ylittävissä riita-asioissa, oikeusministeriö päättää hakemuksen hylkäämisestä. Oikeusministeriön päätöksiin ei voi hakea muutosta, mutta niitä vastaan voidaan panna vireille hallinnollinen menettely.

Maksutonta oikeusapua voidaan myöntää henkilöille, jotka eivät asu Euroopan unionissa, jollei Kroatiata sitovien kahden- tai monenvälisen kansainvälisten sopimusten määräyksistä muuta johdu.

Seuraavalla verkkosivustolla on lisätietoja oikeusavusta Kroatiassa:

- [Oikeusapu](#)

[1] Henkilöoikeudet: muiden muassa oikeus elämään, fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen, maineen ja kunnian suojaan, ihmisarvoon, nimeen, yksityis- ja perhe-elämän suojaan ja vapauteen.

Päivitetty viimeksi: 09/02/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.